

Rolnummer 2320
Arrest nr. 184/2002 van 11 december 2002

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 104 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Leuven.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters A. Arts en M. Melchior, en de rechters L. François, P. Martens, R. Henneuse, M. Bossuyt, E. De Groot, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman en E. Derycke, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag

Bij vonnis van 10 januari 2002 in zake I. Houbrechts tegen de Katholieke Universiteit Leuven, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 21 januari 2002, heeft de Arbeidsrechtbank te Leuven de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 104 van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen, in die zin geïnterpreteerd dat het de vrije privaatrechtelijke universiteiten verplicht aan hun assisterend academisch personeel hetzelfde vakantiegeld toe te kennen als datgene waarop de personeelsleden van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap gerechtigd zijn, terwijl, nu de leden van het assisterend academisch personeel van een vrije privaatrechtelijke universiteit met deze instellingen door een arbeidsovereenkomst verbonden zijn en onderworpen aan de volledige sociale zekerheidsregeling van de werknemers (ingevolge artikel 1 van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders) het vakantiegeld van de werknemers, in de mate dat die niet met een andere wettelijke jaarlijkse vakantieregeling begunstigd zijn, bepaald wordt ingevolge de gecoördineerde wetten (koninklijk besluit van 28 juni 1971) betreffende de jaarlijkse vakantie van de werknemers, welke formeel deel uitmaken van de sociale zekerheidsregeling der werknemers die behoort tot de bevoegdheden voorbehouden aan de Federale Overheid ? »

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeshil

I. Houbrechts trad op 9 oktober 1995 als voltijds assistent in dienst bij de Katholieke Universiteit Leuven. Hij behoorde tot het assisterend academisch personeel (hierna : A.A.P.). Tussen de partijen werd een arbeidsovereenkomst van bepaalde duur gesloten die zou eindigen op 8 oktober 1997. In onderlinge overeenstemming werd die arbeidsovereenkomst beëindigd op 1 juli 1997.

Aan I. Houbrechts werd een vakantiegeld uitbetaald overeenkomstig de regeling neergelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 24 november 1993 houdende organisatie van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en de regeling van de rechtspositie van het personeel. I. Houbrechts is evenwel van oordeel dat de regeling, geldend voor de privé-sector, neergelegd in het koninklijk besluit van 30 maart 1967 inzake het vakantiegeld, op hem van toepassing is.

Volgens de verwijzende rechter staan de toepassing en de draagwijdte van artikel 104 van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap ter discussie. Hij stelt vast dat de partijen in het bodemgeshil het daaromtrent niet eens zijn : volgens I. Houbrechts zou uit het voormelde artikel 104 volgen dat de wet van 27 juli 1971 op de financiering en de controle van de universitaire instellingen wordt opgeheven « en dat men [...] terugvalt op de toestand van 1953, te weten het loutere privé-statuuut ». De Vlaamse Gemeenschap betoogt daarentegen dat het voormelde artikel 104 « perfect wettelijk is en dat hierdoor de toestand van de wet van 28.4.1953 art. 47 voor iedereen toepasselijk wordt, met inbegrip van het vakantiegeld uit de openbare sector dus ». De K.U. Leuven doet opmerken dat in de hypothese dat artikel 104 ook het vakantiegeld zou regelen, zulks een bevoegdheidsoverschrijding vanwege de decreetgever zou kunnen inhouden, zodat een prejudiciële vraag moet worden gesteld.

De verwijzende rechter gaat ervan uit « dat wat het sociaal zekerheidsstatuuut betreft, het A.A.P. niet tot de uitzonderingen behoort voorzien in art. 1, 2° van de wet van 27.6.1969 betreffende de maatschappelijke zekerheid der werknemers, waar uitsluitend het Z.A.P. wordt bedoeld. In principe valt het A.A.P. derhalve onder de regeling van het vakantiegeld voor de private sector. Deze vakantiewetgeving laat echter de mogelijkheid

open begunstigd te worden met een andere vakantieregeling ». Voor de verwijzende rechter is het duidelijk dat artikel 104 in zulk een regeling voorziet, nu het begrip « vakantiegeld » moet worden beschouwd als een « toelage », waarvan sprake in dat artikel.

Volgens de verwijzende rechter rijst de vraag of de Vlaamse decreetgever, die grondwettelijk niet bevoegd is voor federale materies zoals de sociale zekerheid, middels het voormelde artikel 104 vermag in te grijpen in of af te wijken van een socialezekerheidsmaterie zoals de regeling van de jaarlijkse vakantie. Hij stelt vervolgens de voormelde prejudiciële vraag.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

Bij beschikking van 21 januari 2002 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 5 februari 2002 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 22 februari 2002.

Bij beschikking van 15 maart 2002 heeft voorzitter A. Arts, naar aanleiding van het verzoek van de Vlaamse Regering van 14 maart 2002, de termijn voor het indienen van een memorie verlengd met vijftien dagen.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de Vlaamse Regering bij op 19 maart 2002 ter post aangetekende brief.

Memories zijn ingediend door :

- de Katholieke Universiteit Leuven, met zetel te 3000 Leuven, Oude Markt 13, bij op 21 maart 2002 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 21 maart 2002 ter post aangetekende brief;
- I. Houbrechts, wonende te 2460 Lichtaart, Veldstraat 50, bij op 8 april 2002 ter post aangetekende brief;
- de Vlaamse Regering, Martelaarsplein 19, 1000 Brussel, bij op 8 april 2002 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 17 april 2002 en 26 april 2002 ter post aangetekende brieven.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- I. Houbrechts, bij op 16 mei 2002 ter post aangetekende brief;
- de Vlaamse Regering, bij op 16 mei 2002 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, bij op 17 mei 2002 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 27 juni 2002 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 21 januari 2003.

Bij beschikking van 3 juli 2002 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 25 september 2002, na de partijen te hebben verzocht om in een uiterlijk op 5 augustus 2002 in te dienen aanvullende memorie hun standpunt te kennen te geven over de volgende vragen :

1) Wat dient te worden begrepen onder « vergoedingen, toelagen en bijkomende bezoldigingen » waarvan sprake in artikel 104 van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap ? Is het vakantiegeld, toegekend aan de leden van het academisch personeel, bedoeld in voormelde bepaling, al dan niet begrepen onder « vergoedingen, toelagen en bijkomende bezoldigingen » ?

2) Hoe verhoudt zich artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, doordat het bepaalt dat « alleen de federale overheid bevoegd [is] voor [...] het arbeidsrecht en de sociale zekerheid », tot artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet, waarbij de bevoegdheid inzake het onderwijs, met uitsluiting van de drie in dat artikel opgesomde aangelegenheden, aan de Vlaamse en de Franse Gemeenschap is opgedragen ?

Bij beschikking van dezelfde dag heeft voorzitter A. Arts de zaak voorgelegd aan het Hof in voltallige zitting.

Van de beschikking van ingereedheidbrenging is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 4 juli 2002 ter post aangetekende brieven.

Aanvullende memories zijn ingediend door :

- I. Houbrechts, bij op 2 augustus 2002 ter post aangetekende brief;
- de Katholieke Universiteit Leuven, bij op 2 augustus 2002 ter post aangetekende brief;
- de Vlaamse Regering, bij op 5 augustus 2002 ter post aangetekende brief.

Op de openbare terechtzitting van 25 september 2002 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. S. Geuens *loco* Mr. K. Timmerman, advocaten bij de balie te Leuven, voor I. Houbrechts;
 - . Mr. P. Siffert, advocaat bij de balie te Leuven, voor de Katholieke Universiteit Leuven;
 - . Mr. R. Rombaut, advocaat bij de balie te Antwerpen, voor de Vlaamse Regering;
 - . Mr. M. Beelen, advocaat bij de balie te Leuven, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers E. Derycke en R. Henneuse verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Standpunt van I. Houbrechts

A.1. I. Houbrechts, eiser voor de verwijzende rechter, brengt eerst de ontstaansgeschiedenis van de in het geding zijnde bepaling in herinnering. Hij wijst erop dat die bepaling een loutere overname is van artikel 47 van de wet van 28 april 1953 betreffende de inrichting van het hoger onderwijs in de Rijksuniversiteiten. Die bepaling heeft de vrije universiteiten niet belet tot de inwerkingtreding van de wet van 27 juli 1971 op de

financiering en de controle van de universitaire instellingen het vakantiegeld uit te betalen overeenkomstig de op 28 juni 1971 gecoördineerde wetten betreffende de jaarlijkse vakantie van de werknemers. De voormelde wet van 27 juli 1971 werd evenwel grotendeels opgeheven door artikel 202, 25°, van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap. Volgens I. Houbrechts is het dan ook logisch dat opnieuw zou worden aangeknoopt met de betaling van het vakantiegeld overeenkomstig de voormelde wetgeving betreffende de jaarlijkse vakantie. Hij betoogt dat de notie « andere vergoedingen [en] toelagen » waarvan sprake in artikel 47 van de voormelde wet van 28 april 1953, de extralegale vergoedingen beoogde en bijgevolg niet het vakantiegeld. Nu de in het geding zijnde bepaling een loutere overname is van het voormelde artikel 47, kan het begrip « toelage » in artikel 104 van het universiteitsdecreet volgens hem niet het vakantiegeld omvatten. Daarenboven kan volgens hem nog worden betwist of ook het assisterend academisch personeel wel onder de toepassing van artikel 104 valt. I. Houbrechts wijst nog erop dat bij de parlementaire voorbereiding van het universiteitsdecreet op geen enkel ogenblik de problematiek van het vakantiegeld ter sprake werd gebracht.

A.2. I. Houbrechts verklaart zich uitdrukkelijk aan te sluiten bij het standpunt van de Ministerraad dat de interpretatie van de verwijzende rechter, volgens welke het A.A.P. niet behoort tot de uitzonderingen waarin artikel 1, § 2, van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders voorziet, correct is zodat die wet van 27 juni 1969 integraal op het A.A.P. van toepassing is. Hij deelt eveneens de zienswijze van de Ministerraad dat de rechtsverhouding tussen de vrije universiteiten en hun personeel van contractuele aard is, dat de verwijzende rechter terecht oordeelde dat het vakantiegeld deel uitmaakt van de socialezekerheidswetgeving en dat krachtens artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 de federale overheid exclusief bevoegd is ten aanzien van het arbeidsrecht en de sociale zekerheid. I. Houbrechts meent dan ook dat de Vlaamse decreetgever zijn bevoegdheden heeft overschreden door de in het geding zijnde bepaling aan te nemen, in de interpretatie dat die bepaling op het A.A.P. van toepassing is, enerzijds, en dat het vakantiegeld moet worden begrepen als een « toelage » waarvan sprake in die bepaling, anderzijds.

A.3. In zijn memorie van antwoord stelt I. Houbrechts dat uit geen enkele bepaling van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 kan worden afgeleid dat de regeling van het vakantiegeld aan de decreetgever zou zijn opgedragen.

Ten slotte verwijst hij naar artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet. Daaruit kan volgens hem niet worden afgeleid dat de sociale zekerheid in het onderwijs een aangelegenheid zou zijn die tot de bevoegdheid van de gemeenschappen behoort.

Standpunt van de Katholieke Universiteit Leuven

A.4. De K.U. Leuven stelt dat aan I. Houbrechts een vakantiegeld werd uitbetaald overeenkomstig de regeling neergelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 24 november 1993 houdende organisatie van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en de regeling van de rechtspositie van het personeel, gecombineerd met het in het geding zijnde artikel 104. Tot de inwerkingtreding van de laatstvermelde bepaling had de K.U. Leuven aan haar personeel behorend tot het A.A.P. steeds het vakantiegeld geldend voor de privé-sector uitbetaald.

De K.U. Leuven wijst erop dat door het vakantiegeld geldend voor de overheidssector aan haar personeel uit te betalen, zij de richtlijnen opvolgde die haar waren verstrekt door de Vlaamse Gemeenschap via de bevoegde regeringscommissaris, na opmerkingen daaromtrent van de voorzitter van het Rekenhof.

A.5. Wat de prejudiciële vraag betreft die zij zelf aan de verwijzende rechter heeft gesuggereerd, merkt de K.U. Leuven op dat, ongeacht de kwestie of het vakantiegeld als een « toelage » in de zin van de in het geding zijnde bepaling dient te worden beschouwd, het vakantiegeld deel uitmaakt van de sociale zekerheid. Dan rijst de vraag of de decreetgever bevoegd was daaromtrent regelend op te treden, nu de sociale zekerheid tot de bevoegdheid van de federale overheid behoort.

In bijkomende orde betoogt de K.U. Leuven dat, in de hypothese dat de regeling van het vakantiegeld niet tot de sociale zekerheid zou behoren, zij, minstens wat de bedienden betreft, tot de regeling van het arbeidsrecht behoort. Overeenkomstig artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ressorteert ook die aangelegenheid onder de bevoegdheid van de federale overheid.

Standpunt van de Vlaamse Regering

A.6. De Vlaamse Regering herinnert eraan dat de wet van 27 juli 1971 op de financiering en de controle van de universitaire instellingen werd opgeheven door het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap. Volgens de in het geding zijnde bepaling ontvangen alle leden van het academisch personeel, zowel van de gemeenschapsuniversiteiten als van de vrije universiteiten, vergoedingen, toelagen en bijkomende bezoldigingen, zoals de personeelsleden van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Die regeling is opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering van 24 november 1993 houdende organisatie van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en de regeling van de rechtspositie van het personeel.

Vervolgens betoogt de Vlaamse Regering dat de gecoördineerde wetten betreffende de jaarlijkse vakantie van de werknemers in de mogelijkheid voorzien personeelsleden onder een andere vakantieregeling te laten ressorteren. Volgens de Vlaamse Regering is het duidelijk dat de regeling van het vakantiegeld door de in het geding zijnde bepaling een andere regeling is dan die van het vakantiegeld geldend voor de privé-sector, nu artikel 104 in het algemeen spreekt over vergoedingen, toelagen en bijkomende bezoldigingen. De Vlaamse Regering leidt daaruit af dat het A.A.P. onder de toepassing van het voormelde artikel 104 valt.

A.7. De Vlaamse Regering is van oordeel dat de regeling betreffende het vakantiegeld niet tot de sociale zekerheid behoort, nu het vakantiegeld geen sociaal risico is, zoals opgesomd in het Verdrag nr. 102 van de Internationale Arbeidsorganisatie (aangenomen op 28 juni 1952), namelijk gezondheidsverzorging, loonvervanging bij ziekte, moederschap, invaliditeit, ouderdom, vroegtijdig overlijden, arbeidsongeval of beroepsziekte, kinderlast en werkloosheid.

A.8. Volgens de Vlaamse Regering is de decreetgever bevoegd om een regeling van het vakantiegeld uit te werken, nu de decreetgever de ruimste bevoegdheden heeft inzake onderwijsaangelegenheden. Immers, artikel 127, § 1, van de Grondwet verleent de gemeenschappen in de meest algemene bewoordingen de bevoegdheid om het onderwijs te regelen, met uitsluiting van drie welbepaalde aangelegenheden. De Vlaamse Regering verwijst in dat verband naar de rechtspraak van het Hof, inzonderheid naar de arresten nrs. 7/96, 2/2000, 30/2000 en 76/2000. Zij wijst erop dat de onderwijsbevoegdheid krachtens artikel 24, § 5, van de Grondwet wordt uitgeoefend bij decreet en dat hierbij kan worden afgeweken van dwingende bepalingen van het arbeidsrecht. Nu de decreetgever zijn bevoegdheid om het geldelijk statuut - met inbegrip van de regeling van het vakantiegeld - van de personeelsleden, onder meer van de universiteiten, vast te stellen, ontleent aan de Grondwet, kan volgens de Vlaamse Regering de bijzondere wet van 8 augustus 1980 daaraan geen afbreuk doen. Volgens de Vlaamse Regering kan een bijzondere wet maar in een bevoegdheidsverdeling voorzien in zoverre die niet in de Grondwet zou zijn geregeld. Zij is dan ook van mening dat de prejudiciële vraag ontkennend dient te worden beantwoord.

A.9. In haar memorie van antwoord voegt de Vlaamse Regering daaraan toe dat ingevolge de grondwetsherziening van 1988 alle aspecten van het onderwijs, met uitzondering van de bepaling van het begin en het einde van de leerplicht, de minimale voorwaarden voor het uitreiken van de diploma's en de pensioenregeling, tot de bevoegdheid van de gemeenschappen behoren, met inbegrip van het statuut van het onderwijzend personeel. Gebruik makend van die bevoegdheid heeft de decreetgever de bezoldigingsregeling van het A.A.P. vastgesteld.

Met verwijzing naar de rechtsleer betoogt de Vlaamse Regering dat de regeling van het vakantiegeld voor de arbeiders tot de sociale zekerheid behoort en voor de bedienden tot het arbeidsrecht. Nu het A.A.P. een bediendenstatuut heeft, valt de regeling van hun vakantiegeld dan ook onder het arbeidsrecht. Zulks neemt volgens de Vlaamse Regering evenwel niet weg dat de decreetgever de ruimste bevoegdheden heeft om in te grijpen in het arbeidsrecht dat op de personeelsleden van het onderwijs van toepassing is. Hij kon volgens de Vlaamse Regering dus ook een regeling van het vakantiegeld voor die personeelsleden uitwerken.

Standpunt van de Ministerraad

A.10. De Ministerraad brengt eerst de normen in herinnering die voor het onderzoek van deze zaak relevant zijn en schetst de ontstaansgeschiedenis van de in het geding zijnde bepaling.

A.11. Vervolgens betoogt de Ministerraad dat het Hof slechts bevoegd is de prejudiciële vraag te beantwoorden in de interpretatie die de verwijzende rechter van de in het geding zijnde bepaling heeft gegeven. Daaruit volgt dat de prejudiciële vraag slechts onderzocht dient te worden in de interpretatie volgens welke het

vakantiegeld valt onder het begrip « vergoedingen [en] toelagen », waarvan sprake in artikel 104 van het universiteitsdecreet.

Volgens de Ministerraad is de interpretatie van de verwijzende rechter volgens welke het A.A.P. niet behoort tot de uitzonderingen waarin artikel 1, § 2, van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders voorziet, correct zodat de voormelde wet van 27 juni 1969 integraal op het A.A.P. van toepassing is.

A.12. De Ministerraad is het met de verwijzende rechter eens dat de rechtsverhouding tussen de vrije universiteiten en hun personeel van contractuele aard is, want ze is ontstaan uit een arbeidsovereenkomst. Die zienswijze wordt volgens de Ministerraad bevestigd door de rechtspraak van het Arbitragehof, het Hof van Cassatie en de Raad van State, alsmede door de rechtsleer.

De contractuele aard van die rechtspositie heeft tot gevolg dat de voormelde wet van 27 juni 1969 integraal van toepassing is op die personeelsleden van de vrije universiteiten ten aanzien van wie in geen beperking van het toepassingsgebied (meer) is voorzien. Nu het tweede lid van artikel 1 van de gecoördineerde wetten van 28 juni 1971 betreffende de jaarlijkse vakantie van de werknemers enkel in uitzonderingen voorziet in zoverre die bij wet worden geregeld, kan zulk een uitzondering wat het vakantiegeld betreft niet door de decreetgever worden gemaakt nu het vakantiegeld een onderdeel is van de socialezekerheidswetgeving. In dat verband merkt de Ministerraad op dat het vakantiegeld niet kan worden beschouwd als loon, aangezien het geen tegenprestatie is voor geleverde arbeid ter uitvoering van een arbeidsovereenkomst. Hij betoogt dat de regelgeving op de jaarlijkse vakantie wat de arbeiders betreft tot de sociale zekerheid behoort en wat de bedienden betreft tot het arbeidsrecht. De Ministerraad herinnert eraan dat de regeling van de jaarlijkse vakantie van werknemers technisch geconcentreerd werd als een sector van de sociale zekerheid.

A.13. De Ministerraad is van mening dat krachtens artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, uitsluitend de federale overheid bevoegd is voor het arbeidsrecht en de sociale zekerheid. Door artikel 104 van het universiteitsdecreet aan te nemen, in zoverre die bepaling betrekking heeft op de regeling van de jaarlijkse vakantie, heeft de Vlaamse Gemeenschap bijgevolg haar bevoegdheid overschreden, nu die Gemeenschap de algemene federale socialezekerheidsregels niet vermag te wijzigen.

Volgens de Ministerraad kan de regeling van het vakantiegeld niet worden ingepast in de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap inzake onderwijs. Weliswaar heeft die Gemeenschap de bevoegdheid vergoedingen, toelagen en bijkomende bezoldigingen aan de leden van het academisch personeel toe te kennen, doch niet de bevoegdheid om aan de regeling van het vakantiegeld te raken. De bevoegdheid inzake onderwijs die door artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet aan de gemeenschappen is toegewezen, omvat het vaststellen van de regels betreffende het administratief en geldelijk statuut van het onderwijzend personeel, met uitsluiting van onder meer de pensioenregeling, doch enkel in zoverre het gaat om « interne » onderwijsaangelegenheden. De regeling met betrekking tot het jaarlijks vakantiegeld overstijgt volgens de Ministerraad het « interne » aspect. De Ministerraad besluit dat de in het geding zijnde bepaling de bevoegdheidverdelende regels schendt.

A.14. In zijn memorie van antwoord betoogt de Ministerraad dat de zienswijze van de Vlaamse Regering dat de regeling van het vakantiegeld niet tot de sociale zekerheid behoort, manifest onjuist is en door rechtspraak en rechtsleer wordt tegengesproken.

Bovendien kan de prejudiciële vraag volgens de Ministerraad slechts worden onderzocht in de interpretatie die de verwijzende rechter aan de in het geding zijnde bepaling heeft gegeven. Te dezen is de verwijzende rechter uitgegaan van de interpretatie dat de regeling van het vakantiegeld tot de sector van de sociale zekerheid behoort.

De argumenten die de Vlaamse Regering aanvoert om te besluiten dat het vakantiegeld niet tot de sociale zekerheid behoort, kunnen volgens de Ministerraad evenmin worden aangenomen. Wat het Verdrag nr. 102 van de Internationale Arbeidsorganisatie betreft, merkt de Ministerraad op dat dat Verdrag niet bindend is en enkel ertoe strekt algemene en minimale beginselen inzake mensenrechten in het sociaal recht vast te stellen, zonder exhaustief te zijn. Wat de door de Vlaamse Regering aangehaalde arresten van het Hof betreft, betoogt de Ministerraad dat die rechtspraak te dezen niet van toepassing is, nu zij betrekking heeft op andere aangelegenheden.

Aanvullende memories

A.15. In de beschikking tot ingereedheidbrenging verzocht het Hof de partijen hun standpunt te kennen te geven over de volgende aangelegenheden : de draagwijdte van de notie « vergoedingen, toelagen en bijkomende bezoldigingen » waarvan sprake in de in het geding zijnde bepaling (eerste vraag) en de verhouding tussen, enerzijds, artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 en, anderzijds, artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet (tweede vraag).

Wat de eerste vraag betreft

A.16. I. Houbrechts wijst erop dat artikel 104 van het universiteitsdecreet een loutere overname is van artikel 47 van de wet van 28 april 1953. Nu het vakantiegeld onder de gelding van het toenmalige artikel 47 niet onder « vergoedingen [en] toelagen » was begrepen, is het evenmin begrepen in het huidige artikel 104. Met die notie zijn de extralegale vergoedingen bedoeld, dus niet het vakantiegeld. Na te hebben opgemerkt dat aan het probleem van het vakantiegeld in de parlementaire voorbereiding van het universiteitsdecreet geenszins aandacht is besteed, besluit I. Houbrechts dat door de in het geding zijnde bepaling aan te nemen de decreetgever niet is afgeweken van de gemeenrechtelijke wetgeving op de jaarlijkse vakantie. Met andere woorden, het vakantiegeld, toegekend aan de leden van het academisch personeel, is niet begrepen onder « vergoedingen, toelagen en bijkomende bezoldigingen », zodat te dezen de gemeenrechtelijke regeling inzake jaarlijkse vakantie van toepassing is.

A.17. De K.U. Leuven doet vooraf opmerken dat het, in beginsel, niet aan haar, maar aan de andere partijen toekomt een standpunt over de gestelde vragen in te nemen, aangezien de K.U. Leuven zich hoe dan ook zal dienen te gedragen naar de richtlijnen van de bevoegde overheid.

Volgens de K.U. Leuven verwijst de notie « vergoedingen, toelagen en bijkomende bezoldigingen » ongetwijfeld naar het geldelijk statuut van de Vlaamse ambtenaren, zoals neergelegd in deel XIII van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 november 1993. Het vakantiegeld en de eindejaarstoelage (hoofdstuk 8) maken deel uit van titel 3 - « Toelagen » van dat geldelijk statuut.

Bij het beantwoorden van de vraag of het vakantiegeld waarop de leden van het academisch personeel recht hebben al dan niet onder de voormelde notie is begrepen, dient evenwel eerst een onderscheid te worden gemaakt tussen het academisch personeel van de publiekrechtelijke universiteiten, enerzijds, en dat van de vrije universiteiten, anderzijds. Rekening gehouden met het verschillend juridisch statuut - instellingen van publiek dan wel van privaatrecht - wordt het personeel van eerstvermelde benoemd krachtens een reglementair statuut, terwijl dat van laatstvermelde op basis van een arbeidsovereenkomst wordt aangeworven. Bovendien, wat in het bijzonder de vrije, privaatrechtelijke universiteiten betreft, moet een onderscheid worden gemaakt tussen het zelfstandig academisch personeel (Z.A.P.) en het assiterend academisch personeel (A.A.P.). Het eerste is vast benoemd en onderworpen aan een beperkte regeling van de sociale zekerheid van de werknemers, namelijk ziekte- en invaliditeit (gezondheidszorg) en kinderbijslag, het tweede is slechts tijdelijk en integraal onderworpen aan de sociale zekerheid voor werknemers. Wat het A.A.P. van de vrije universiteiten betreft, rijst volgens de K.U. Leuven de vraag of de verwijzing naar het geldelijk statuut van de Vlaamse ambtenaren te dezen niet wordt *overruled* door de omstandigheid dat het onderworpen blijft aan het socialezekerheidsstatuut van de werknemers, een aangelegenheid die tot de exclusieve bevoegdheid van de federale wetgever behoort.

A.18. De Vlaamse Regering wijst in essentie op de gevolgen die het publiekrechtelijk dan wel privaatrechtelijk statuut van een universiteit heeft op de aard van de tewerkstelling van het personeel (statutair of contractueel). Zij herinnert eraan dat I. Houbrechts verbonden is aan een vrije universiteit op basis van een arbeidsovereenkomst. Voorts betoogt de Vlaamse Regering dat het vakantiegeld deel uitmaakt van het loon.

Wat de tweede vraag betreft

A.19. Volgens I. Houbrechts wordt de uitsluiting uit de bevoegdheden van de gemeenschappen van de pensioenregeling in het onderwijs (artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, c), van de Grondwet) verantwoord door de nauwe verbondenheid van die regeling met het socialezekerheidssysteem dat nog steeds tot de bevoegdheid van de federale wetgever behoort krachtens artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Bovendien kan uit de omstandigheid dat de Grondwet alleen de pensioenregeling en niet de overige sectoren van de sociale zekerheid aan de onderwijsbevoegdheid van de gemeenschappen onttrekt, niet worden afgeleid dat de

sociale zekerheid in het onderwijs in beginsel een aangelegenheid zou zijn die aan de gemeenschappen is toegewezen. I. Houbrechts besluit dat de decreetgever geenszins bevoegd was om op grond van artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet een vakantieregeling voor het A.A.P. aan te nemen. Artikel 104 van het universiteitsdecreet schendt volgens hem dan ook artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

A.20. De K.U. Leuven is van oordeel dat het niet aan haar, maar inzonderheid aan de Vlaamse Gemeenschap en de Ministerraad toekomt om ter zake een standpunt in te nemen.

A.21. De Vlaamse Regering verwijst naar de rechtspraak van het Hof waarin inzonderheid de draagwijdte van artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet aan de orde was (arresten nrs. 74/92, 8/93, 21/95, 10/96, 23/99, 2/2000 en 76/2000).

- B -

B.1. De verwijzende rechter stelt een prejudiciële vraag over de mogelijke schending van artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen door artikel 104 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap (hierna : universiteitsdecreet), indien laatstvermelde bepaling in die zin wordt geïnterpreteerd dat het de privaatrechtelijke universiteiten ertoe verplicht aan hun assisterend academisch personeel hetzelfde vakantiegeld toe te kennen als datgene dat wordt toegekend aan de personeelsleden van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

B.2. Het in het geding zijnde artikel 104 van het universiteitsdecreet bepaalt :

« De leden van het academisch personeel en hun rechthebbenden ontvangen de vergoedingen, toelagen en bijkomende bezoldigingen die aan de personeelsleden van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en aan hun rechthebbenden toegekend worden. »

B.3. De parlementaire voorbereiding van die bepaling vermeldt :

« Dit artikel is een overname van artikel 47 van de wet van 28 april 1953. » (*Parl. St.*, Vlaamse Raad, 1990-1991, nr. 502/1, p. 88)

B.4. De verwijzende rechter gaat uit van de interpretatie dat het vakantiegeld deel uitmaakt van de « toelagen » waarvan sprake is in de in het geding zijnde bepaling.

Het is in die interpretatie dat het Hof onderzoekt of de in het geding zijnde bepaling al dan niet een schending inhoudt van artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, volgens welke de federale overheid als enige bevoegd is voor « het arbeidsrecht en de sociale zekerheid ».

B.5. Het Hof antwoordt op de vraag zonder dat het moet nagaan of het vakantiegeld van de bedienden onder de sociale zekerheid dan wel onder het arbeidsrecht ressorteert, aangezien de bijzondere wetgever in de bevoegdheidsverdeling geen onderscheid maakt tussen de beide aangelegenheden.

B.6. Artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet kent aan de gemeenschappen de bevoegdheid toe om bij decreet het onderwijs te regelen, met uitsluiting van : a) de bepaling van het begin en het einde van de leerplicht, b) de minimale voorwaarden voor het uitreiken van de diploma's en c) de pensioenregeling.

De gemeenschappen hebben, krachtens die bepaling, de volheid van bevoegdheid tot het regelen van het onderwijs in de ruimste zin van het woord, behalve voor de uitdrukkelijk vermelde uitzonderingen.

Die bevoegdheid omvat het vaststellen van de regels betreffende het administratief en geldelijk statuut van het onderwijspersoneel, met uitsluiting van zijn pensioenregeling.

B.7. De bevoegdheidsverdeling tussen de federale Staat en de gemeenschappen berust op een stelsel van exclusieve bevoegdheden, wat impliceert dat iedere rechtssituatie in beginsel slechts door één wetgever kan worden geregeld. Indien een regeling, zoals *in casu*, aanleunt bij meerdere bevoegdheidstoewijzingen, dient het Hof uit te maken waar het zwaartepunt van de geregelde rechtsverhouding ligt.

B.8.1. Het vakantiegeld van het assisterend academisch personeel maakt deel uit van het statuut van dat personeel en kan worden geregeld door de gemeenschappen ten aanzien van het onderwijs dat zij inrichten of subsidiëren. Daarbij dienen zij het in artikel 24, § 4, van de Grondwet vervatte gelijkheidsbeginsel in acht te nemen.

B.8.2. Wanneer de decreetgever het vakantiegeld van het assisterend academisch personeel regelt, dient hij zich te beperken tot hetgeen noodzakelijk is om een doeltreffend beleid te voeren inzake onderwijs. Hij moet erop toezien dat de uitoefening van de federale bevoegdheid niet onmogelijk wordt gemaakt of op overdreven wijze wordt bemoeilijkt.

B.8.3. Die voorwaarden zijn te dezen vervuld: rekening houdend met het toepassingsgebied ervan, dat tot de categorie van het academisch personeel is beperkt, en met het doel ervan, dat enkel erin bestaat aan de leden van dat personeel geldelijke voordelen toe te kennen die identiek zijn met die welke worden toegekend aan het personeel van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, doet de in het geding zijnde bepaling niet op onevenredige wijze afbreuk aan de bevoegdheid van de federale wetgever.

B.9. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 104 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap schendt niet artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, in de interpretatie volgens welke het van toepassing is op het vakantiegeld.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 11 december 2002.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Arts